

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens omnia Gavanti Commentaria in Rubricas Breviarii - Cum
Indicibus Decretorum, Rerum atque Verborum notabilium

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Cæremoniis Horarum Canon. in Choro recitandarum. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39775

SECTIO DECIMA.

DE CEREMONIIS AD HORAS CANONICAS ADHIBENDIS.

Cap. I. De Ceremoniis in privata Horarum Canoniarum recitatione
caret novis Observat. & Additionibus.

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. II. De Ceremoniis Horarum Canoniarum in Choro recitandarum.

Gavanti. pag. 160. col. 1. n. 8 -- *Genus flexio etiam in Choro ad ea, de quibus diximus superiori cap. n. 4. &c.* De ceremoniis, quæ præstari debent, dum recitantur Horæ Canonice in Choro, cum unaquæque Ecclesia habeat proprios mores, & laudabiles consuetudines, pauca adjicere ad Gavanti Commentaria locus erit. Præfatus Auctor cap. præcedenti num. 4. dixit genuflectendum esse in Hymnis, dum proferuntur ea verba: *Veni Creator Spiritus, Ave Maris Stella, &c.* De genuflexione præstanda in proferendis primis illis verbis: *Veni Creator Spiritus* satis locuti sumus in nostris Observationibus ad c. 18. Sect. 6. in quo discurret Gavantus de Festo Pentecostes; unde vide ea, quæ ibi tradita sunt. Genuflectendum pariter est in Choro, dum intonatur Hymnus B. V. *Ave Maris Stella*; oritur tamen dubium, utrum Festis solum diebus, an totius anni Sabbatis, Feriisque sit decantandus cum genuflexione præfatus Hymnus, & quandonam peracta genuflexione sit surgendum? Boverius in Ceremoniali P.P. Cappuccinorum lib. 1. cap. 16. genuflexionem præscribit in omnibus Festis B. V. cum dicitur *Ave Maris Stella, &c.* per quatuor versus priores, non autem in Officio parvo, & Sabbati. Verum Gavantus, necnon Paris de Crassis lib. 1. cap. 17. Castaldus in nostro Ceremoniali lib. 2. cap. 4.

Gavanti, Rubr. Brev.

num. 16. Bauldry part. 2. cap. 3. n. 2. Fantonius in Ceremoniali Carmelitarum lib. 1. Rub. 19. n. 4. & alii Auctores aliorum Ceremonialium diligenter allegati à nostro Francisco Magio de Divino Officio, & Choro *disquisit.* 36. prædictam genuflexionem toties præscribunt, quoties hoc Hymno Deipara salutatur, nullo proflus excepto tempore. Major igitur difficultas est, quandonam peracta genuflexione surgendum sit? Gavantus supra loc. cit. Ordinarium Carthusiense cap. 14. num. 46. & 49. & alii ad Hymni initium genuflexionem præscribunt, sed de surrectione non loquuntur. Laudatus noster Castaldus loc. cit. dicit, quod genuflectendum est, donec quatuor primi versus dicuntur, cap. verò 21. n. 9. hæc habet: *Celebrans cantat Capitulum, & principium Hymni, quod si Hymnus sit: Ave Maris Stella, sive Veni Creator Spiritus, postquam illud intonavit, genuflectit, alii vero omnes, exceptis Ceroferariis, à principio genuflectunt, sicque permanent omnes donec compleatur totus primus versus, quo completo, surgentibus omnibus, ipse quoque surgit.* Hæc Castaldus, qui ibi loquitur de Hymno sollempniter decantato, & nomine primi versus evidenter constat, intelligere primam Hymni strophem. Iisdem verbis utuntur etiam Totinius lib. 1. cap. 14. n. 9. ubi ait: *usque ad finem primi versus; sed paucis interjectis, ait: usque ad finem*

A a a

IO

nem primorum quatuor versiculorum. Patres verò Prædicatores de primo Hymno Treveris anno 1249. de altero verò Ulyssipone 1618. Mediolani 1622. Romæque 1629. in tertia Ordinatione sic statuerunt: quòd in pronuntiatione Hymni, &c. Fratres maneat genuflexi, usquequòd absolvatur prima strophe. Quod idem omnino est, ut notat Ceremoniale Minorum Observantium part. 4. cap. 6. & Conventualium cap. 11. usque ad finem primi metri.

In Hymno autem Crucis, & tempore Passionis, cum dicitur: *O crux ave spes unica*, ad quatuor versus, juxta Castaldum *supra* cit. ab omnibus in Choro genuflectitur, ita pariter in Hymno: *Pange lingua*, cum dicitur: *Tantum ergo Sacramentum*, si SS. Sacramentum sit expositum, ad quatuor versus sequentes pariter genuflectitur; ita præscribit Castaldus in nostro Ceremoniali *loc. supra* cit. n. 18. Verùm Censores aliqui à nostro Capitulo generali deputati Castaldi præscriptum sic emendarunt: In Hymno: *Pange lingua* persistendum in genuflexione ad duos tantum primos versus, nimirum: *Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui*: & his prolatis, statim surgendum. Hanc dispositionem præcedunt etiam Solarius in Ceremoniali Minorum part. 3. c. 7. n. 5. Fantonius in Ceremoniali Carmelitarum lib. 1. Rub. 20. n. 3. Ordinarium Carthusiense cap. 14. n. 46. & alii, quos citat Magius *disquisit.* 39. hac ratione permoti, quòd alii versus duo, qui sequuntur: *Et antiquum documentum, novo cedat ritui*, non tantam requiri animi pietatem, ac reverentiam, videantur significare. E contra verò alii prædictam genuflexionem non ad duos solum, nec ad quatuor tantum, sed etiam ad omnes sex versus illius strophes genuflexionem præscribunt. Ceremoniale enim Romanum ad usum Fratrum Minorum Conventualium part. 4. cap. 11. & Observantium part. 4. cap. 6. hæc habet: Debent Fratres genuflectere, &c. ad *Tantum ergo Sacramen-*

tum &c. usque ad defectui &c. Idem docet Ceremoniale Camaldulensium, necnon Ceremoniale Augustinianum, ita pariter Ceremoniale Canonicorum Regularium, itemque Ceremoniale Clericorum Regularium S. Pauli lib. 2. cap. 10. hunc in modum loquendo: Genuflexi quoque sint ad illum (versum) *Tantum ergo Sacramentum*, & quinque sequentes; & denique Ceremoniale Clericorum Regularium Minorum part. 1. cap. 12. hæc ait: In Officio Corporis Christi, cum in Hymno dicitur *Tantum ergo Sacramentum &c.* usque ad *Genitori, Genitoque &c.* omnes genuflectunt.

Alii denique, nimirum Philippus Natalius de Sacris Ritibus tract. 2. sect. 4. cap. 3. tit. 3. num. 4. Paris de Crassis in suo Ceremoniali Cardinalium, & Episcoporum lib. 2. cap. 22. Ramerius in Rituali Cælestinorum lib. 1. cap. 18. Ceremoniale Ordinis B. M. de Mercede Reformatum juxta Ritum Romanum lib. 1. cap. 9. Constitutiones, Declarationes, & Ordinationes Capitulorum generalium Ordinis PP. Prædicatorum tit. de genuflexionibus n. 5. Bauldry part. 2. cap. 3. n. 2. & Gavantus Sect. 10. cap. 1. n. 4. necnon Ceremoniale Episcoporum lib. 1. cap. 28. eandem genuflexionem in pronunciandis prædictis versibus hujus Hymni præscribunt, sed numerum versuum, quibus durare debet genuflexio, non definiunt. Noster P. Magius *loc. cit.* n. 230. arbitratur à Castaldi præscripto non esse recedendum, & quatuor ad minus omnino versus cum genuflexione canendos esse, quem etiam Ritum tradit Ceremoniale PP. Cappucinorum lib. 1. cap. 6. citando Castaldum. Ego tamen censerem in prædicto casu, vel ad duos tantum primos versus, vel ad omnes sex illius strophes esse genuflectendum; nulla est enim major ratio, cur genuflexio debeat durare usque ad prolationem quatuor versuum, & non usque ad recitationem omnium sex versuum illius strophes. Tum quia sicut prosternimur in recitatione
totius

totius primæ strophes Hymni *Ave Maris Stella*, & totius alterius strophes: *O Crux ave spes unica* &c. ut docet Castaldus in Hymno Crucis, & tempore Passionis, ita congruum omnino videtur, ut prostrati remaneamus ab illis verbis: *Tantum ergo Sacramentum*, usque ad aliam strophem: *Genitori, Genitoque*.

Major tamen est difficultas, quandonam genua flecti oporteat ad prædicta verba in Hymno: *Pange lingua*. Castaldus in nostro Ceremoniali *loc. citat.* docet prædictam genuflexionem, si SS. Sacramentum sit expositum; idem quoque disponunt Canonici Regulares, Minores Conventuales, & Observantes S. Francisci *locis citatis*, Totinius in Ceremoniali Camaldulensium *lib. 1. cap. 14. num. 10.* Flumara in Ceremoniali Clericorum Regularium *part. 1. cap. 12.* Eremitæ S. Augustini *cap. 8.* Alii tamen hanc exceptionem non faciunt, ita Boverius *lib. 1. cap. 6.* in Ceremoniali Cappuccinorum, qui præscribit talem genuflexionem in Festo Corporis Christi, & per totam Octavam, & eodem modo disponunt Constitutiones Servorum B. V. *cap. 4.* necnon Statuta generalia Ordinis S. Francisci, & Monachi Cassinenses in Ceremoniali *cap. 17.* Fantonius tamen in Ceremoniali Carmelitarum *lib. 1. Rub. 19.* statuit, quòd in Hymno Corporis Christi genuflectatur ad illa verba: *Tantum ergo Sacramentum* &c. si SS. Sacramentum in Tabernaculo super Altare positum fuerit, vel in Custodia aperta, licet SS. Sacramentum videri non possit, sed tantum Tabernaculum, seu vas in quo continetur, aliàs verò in proferendis prædictis verbis fiat solum inclinatio. Donatus verò Ramerius in Rituali PP. Cœlestinorum ita statuit: In Hymnis cum dicitur: *Veni Creator Spiritus; Ave Maris Stella; O Crux ave Nos quoque, qui sancto tuo redempti Sanguine su-*

mus; Tantum ergo Sacramentum ad prædictos solummodo versus genuflectant, non autem ad illum: *O salutaris Hostia*, nisi coram SS. exposito Sacramento caneretur, cum non adorationis, sed admirationis sint verba. Hæc Ramerius. Noster tamen Gavantus supra *loc. cit.* præscribit quidem genuflexionem faciendam ad illos versus: *Tantum ergo, &c. si coram Sacramento proferantur*, nec addit *exposito*; iisdem verbis loquitur Philippus Natoli in Sacris Ritibus *loc. supracit.* & Corfettus in sua Praxi *cap. 21. n. 11.* sed clarioribus verbis expressit sensum suum Arnaudius in Epitome Gavanti *part. 2. tit. 1. n. 4.* ubi ait: *Genuflectendum erit ad ea verba: Tantum ergo Sacramentum, si coram Sacramento, etiam latente in Tabernaculo* &c. & Bauldry *part. 2. cap. 3. n. 2.* præscribit, genuflectendum esse in locis suis, &c. ad hos versus: *Tantum ergo Sacramentum, &c. & O salutaris Hostia* &c. etiam si proferantur coram SS. Sacramento in Tabernaculo incluso, aliàs non. Idem præscripsit Paulus à S. Johanne Evangelista in Ceremoniali PP. Augustinensium Excalceatorum *lib. 2. cap. 5. §. 1.* ubi ait: Cum dicitur *Tantum ergo Sacramentum*, & quinque versus sequentes in Hymno SS. Corporis Christi, semper genuflectitur. Hanc sententiam amplexus est noster Franciscus Magius *loc. supracit. n. 233.* cui libenter adhæreo; intelligere enim non possum cur semper genuflectendum sit ad principium Hymni, *Ave Maris Stella*; & ad illos versus, *O Crux ave spes unica*, cum recitatur Hymnus Crucis de tempore Passionis, ut docuit Castaldus, & non debeamus eodem modo procumbere ad prædictos versus, *Tantum ergo Sacramentum*, etiam si Sacramentum non sit expositum, sed sit tantum in Tabernaculo inclusum.

